

Osaava työvoima Etelä-Savossa

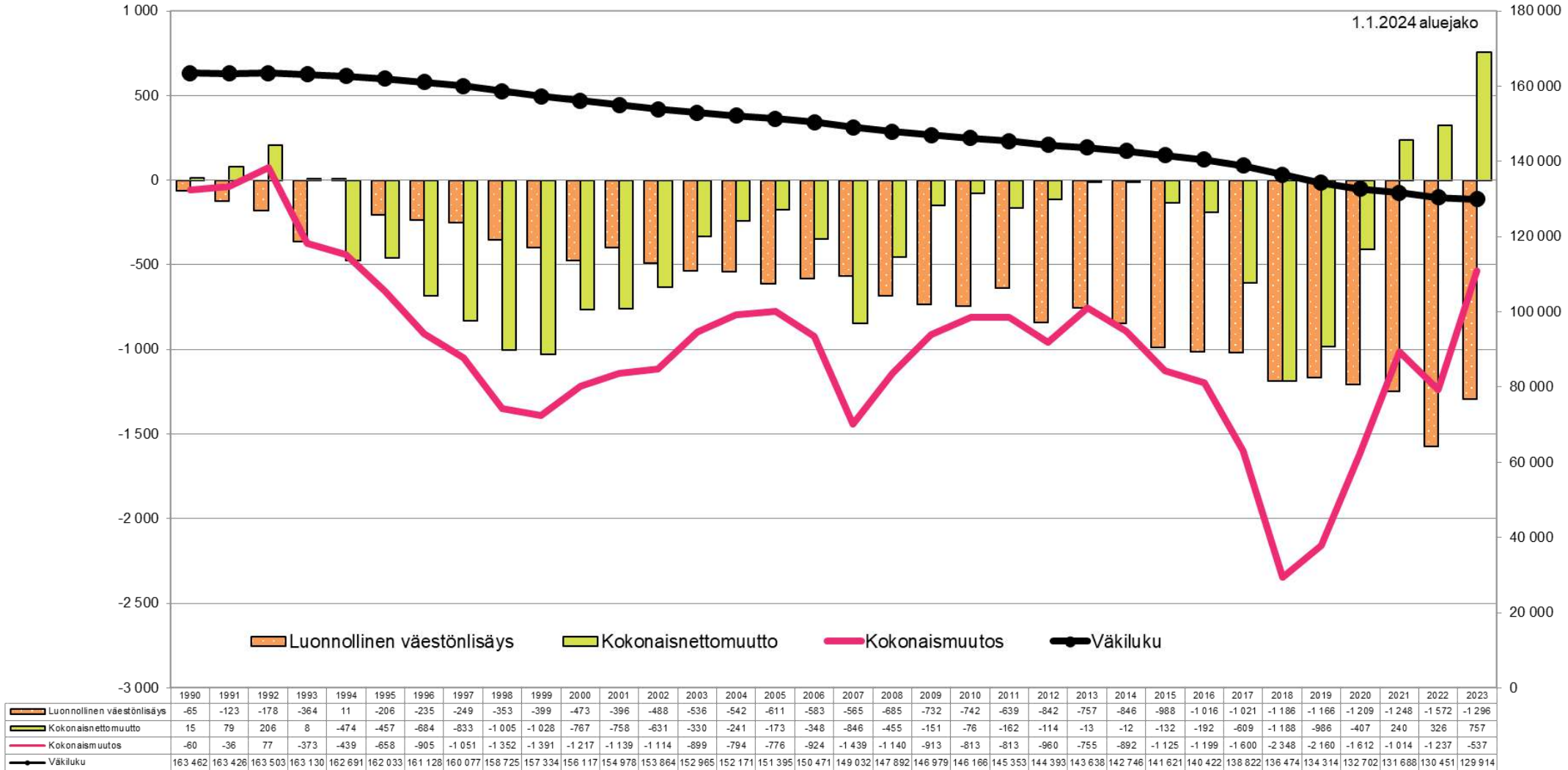
Katsaus nykytilanteeseen ja toteutettuihin toimenpiteisiin

Anne Kokkonen, Etelä-Savon maakuntaliitto

Huomioita Etelä-Savon väestönkehityksestä ja mahdollisuuksista vaikuttaa siihen 1(2)

- Etelä-Savon väestö on useina vuosina vähentynyt yli tuhannen hengen vuosivauhdilla. Tätä selittää voimakkaasti negatiivinen luonnollinen väestönmuutos (kuolleiden enemmisyys syntyneisiin nähden).
- Maakunta on Suomen ikääntynein ja nuorten ikäluokat ovat pienet.
- Väestöllinen huoltosuhde (lasten ja vanhuseläkeikäisten määrä suhteessa työikäiseen väestöön) maakunnassa on jo nykyisellään erittäin korkea ja heikkenee entisestään.
- Myös koko Suomen osalta väestönkasvu on tasaantumassa ennen kaikkea ennätysalhaisen syntyvyyden vuoksi.
- Muut maakunnat seuraavat Etelä-Savoa ikääntymistrendissä. Työikäisen väestön supistumisen seurauksena useilla aloilla kärsitään työvoimapulasta ja alueet kilpailevat osaajista.
- Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan väestö kasvaa vain Uudellamaalla vuoteen 2040 mennessä. Hyvin lievästi noususuuntaista väestönkehitys on lisäksi Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla. Kaikkien muiden maakuntien väestönkehityksen ennustetaan laskevan.
- Väestöennuste on kuitenkin vain ennuste, ei vääjäämätön kehityskulku. Väestöennusteen laskelmat ilmaisevat sen, mihin väestönkehitys johtaa, mikäli se jatkuu edeltävien vuosien kaltaisena, ja se tulisikin nähdä kehittämisen paikkana.

Väkiluku ja väestönmuutokset Etelä-Savossa 1990-2023

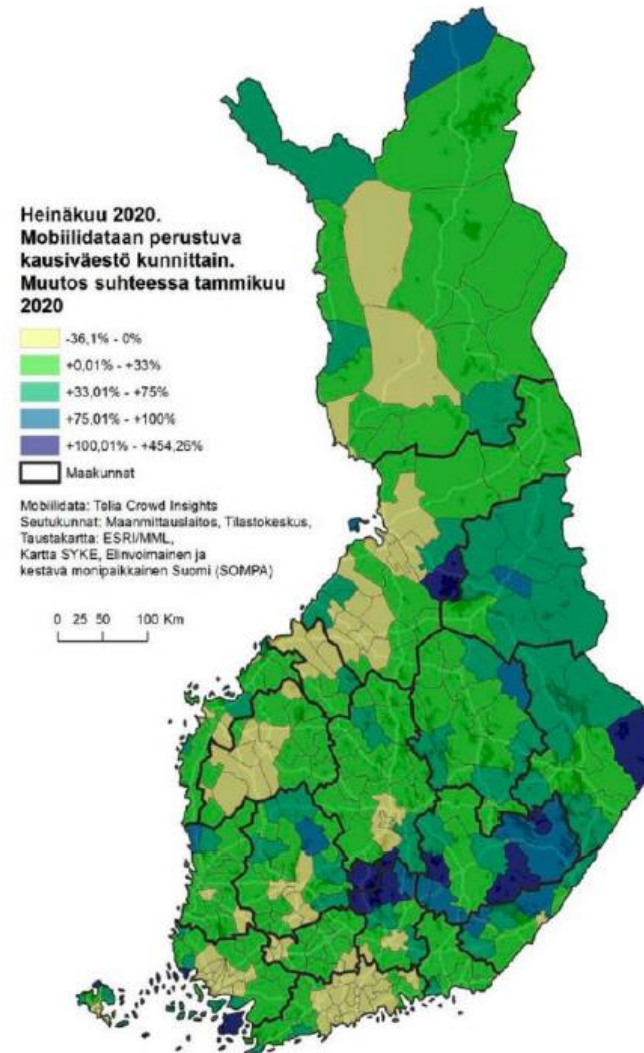

Huomioita Etelä-Savon väestönkehityksestä ja mahdollisuuksista vaikuttaa siihen 2(2)

- Muuttoliike Etelä-Savossa on ollut negatiivinen koko 2000-luvun, **mutta kääntynyt ilahduttavasti vuodesta 2021 lähtien plussan puolelle.**
- **Veto- ja pitovoiman vahvistamiseen** kannattaa ennen kaikkea panostaa ja näin on monissa kunnissa tehtykin.
- Muuttopäätökset perustuvat yksilöiden elämänpoliittisiin valintoihin, mutta ensisijaisen tärkeää on **työ- ja opiskelumahdollisuuksien saatavuus** alueella.
- Koronavuosina Suomessa havaittiin **vastatrendiä pitkään jatkuneelle kaupungistumis- ja keskittymiskehitykselle.**
- Tilastoitu väkiluku jättää huomioimatta, että Etelä-Savo on kausittain voimakkaasti kasvava: **monipaikkaisesti asuvat ja esimerkiksi vapaa-ajanasunnoillaan aikaa viettävät ja työskentelevät ihmiset** eivät näy väestötilastoissa tai vaikkapa sote-palveluiden mitoituksessa. Korona on pidentänyt vapaa-ajanasumisen kautta ja lisännyt monipaikkaista asumista.
- Maahanmuutto on ollut Etelä-Savon väestönkehityksessä positiivinen indikaattori, **vuonna 2024 maahanmuutto on ollut ennätysellisen suurta.** Tärkeää on panostaa maahanmuuttajien kotoutumiseen Etelä-Savoon.
- Elinkeinoelämän tutkijat ovat esittäneet, että voimakas työperäinen maahanmuuttokaan ei tule muuttamaan Suomen väestökehityksen trendiä lähitulevaisuudessa.
- Ilmastonmuutoksen suhteen on esitetty arvioita, että pidemmällä aikavälillä **kansainvälinen muuttoliike** ilmastoiltaan epäsuotuisilta alueilta tulee suuntautumaan kohti pohjoista.

Väestö ja monipaikkaisuus

- Mobiiliseurantaan perustuvan aineiston perusteella alueiden todellinen väestömäärä vaihtelee vuodenaikojen mukaan
- Ainakin osalla harvaan asutusta maaseudusta alueilla on enemmän väestöä kesällä
- Vastaavasti esimerkiksi sisemmällä kaupunkialueella on keskimäärin heinäkuussa asukkaita vähemmän
- Pelkkä asuinpaikkapohjainen tilastointi ei siis kerro kaikkea alueiden käytöstä

Väestönmuutosten ennakkotiedot 1.1. - 31.7.2024

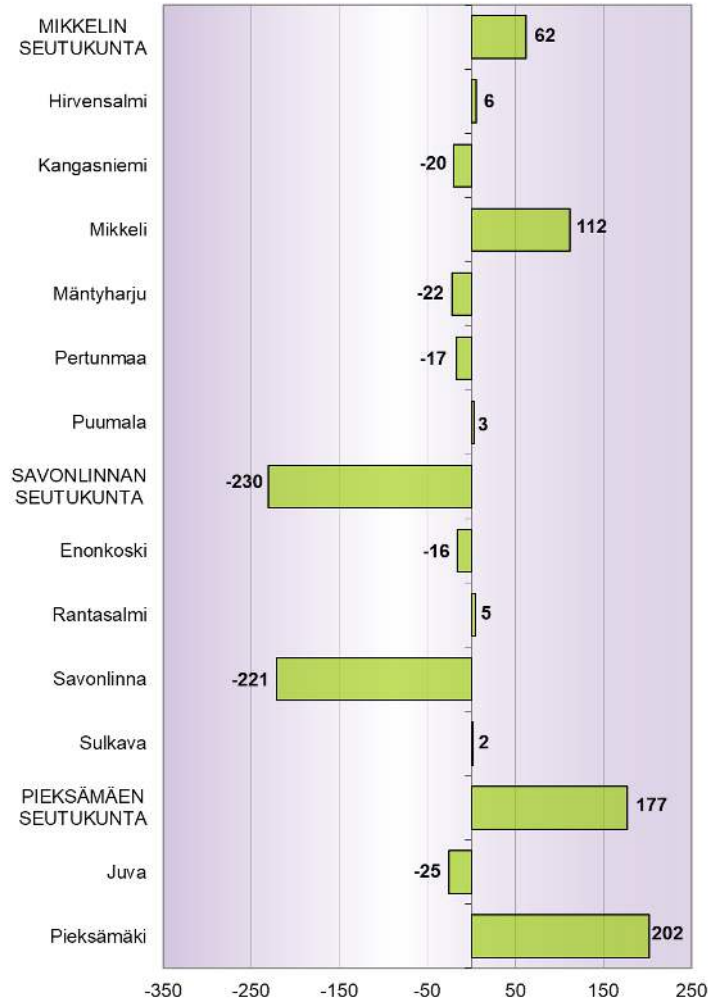
Väestömuutosten ennakkotietoja Etelä-Savossa 1.1. - 31.7.2024

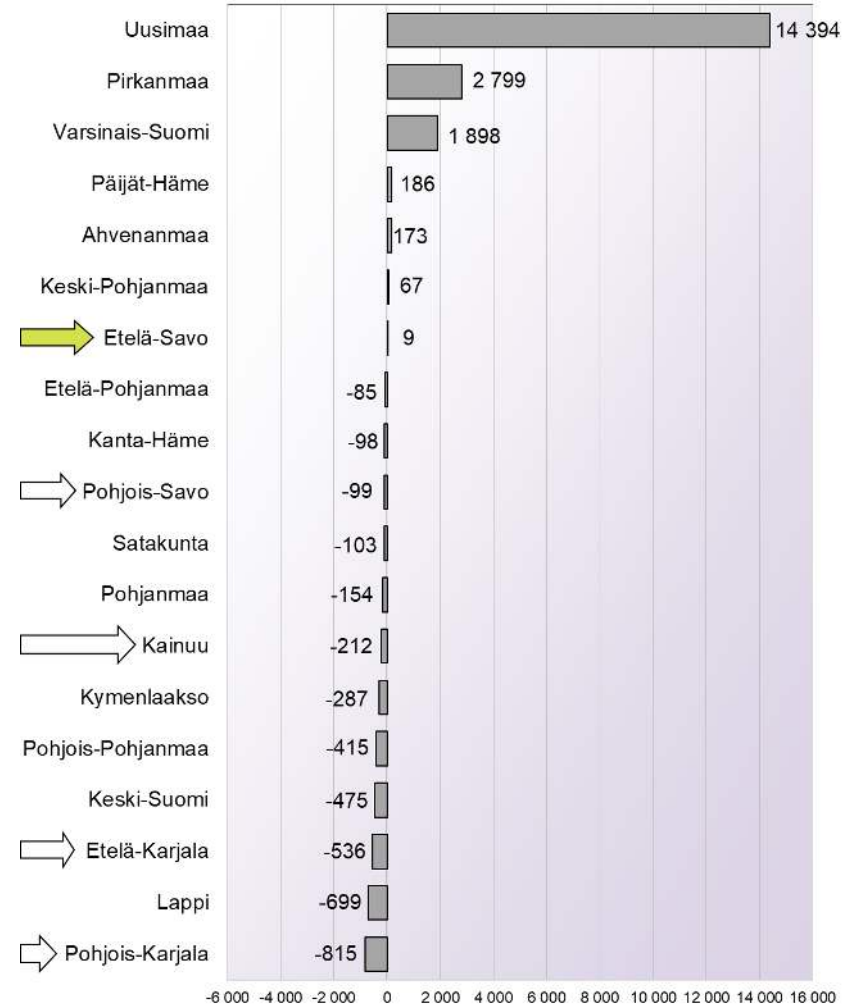
	Väkiluku vuodenvaihte 2023/2024	Luonnollinen väestömuutos			Muuttoliike								KOKONAISMUUTOS 1.1. - 31.7.2024 (K + L)	Kokonaismuutos, % 1.1. - 31.7.2024	Väkiluku ENNAKKO 31.7.2024	
		Elävänä syntyneet (A)	Kuolleet (B)	SYNTYNEIDEN JA KUOLLEIDEN EROTUS (A-B = C)	Kuntaan (D)	Kunnasta (E)	Kuntien välinen nettomuutto (D-E = F)	Maahanmuutto (G)	Maastamuutto (H)	Nettosiirotaisuus (G-H = I)	KOKONAIS- NETTOMUUTTO (F+I = J)	Väestönlisäys 1.1.-31.7.2024 (C+J = K)				Väkiluvun korjaus (L)
MIKKELIN SEUTUKUNTA	68 302	213	570	-357	1 468	1 428	40	430	30	400	440	83	-21	62	0,1	68 364
Hirvensalmi	2 062	11	27	-16	67	48	19	4	2	2	21	5	1	6	0,3	2 068
Kangasniemi	5 114	5	60	-55	107	84	23	14	0	14	37	-18	-2	-20	-0,4	5 094
Mikkeli	51 919	179	387	-208	1 076	1 083	-7	370	26	344	337	129	-17	112	0,2	52 031
Mäntyharju	5 522	9	47	-38	122	127	-5	25	2	23	18	-20	-2	-22	-0,4	5 500
Pertunmaa	1 577	1	19	-18	31	40	-9	10	0	10	1	-17	0	-17	-1,1	1 560
Puumala	2 108	8	30	-22	65	46	19	7	0	7	26	4	-1	3	0,1	2 111
SAVONLINNAN SEUTUKUNTA	38 828	79	359	-280	704	788	-84	155	18	137	53	-227	-3	-230	-0,6	38 598
Enonkoski	1 320	3	18	-15	33	35	-2	1	0	1	-1	-16	0	-16	-1,2	1 304
Rantasalmi	3 297	8	29	-21	64	61	3	24	1	23	26	5	0	5	0,2	3 302
Savonlinna	31 843	63	288	-225	540	645	-105	125	13	112	7	-218	-3	-221	-0,7	31 622
Sulkava	2 368	5	24	-19	67	47	20	5	4	1	21	2	0	2	0,1	2 370
PIEKSÄMÄEN SEUTUKUNTA	22 784	74	191	-117	380	421	-41	343	6	337	296	179	-2	177	0,8	22 961
Juva	5 734	16	41	-25	78	95	-17	19	2	17	0	-25	0	-25	-0,4	5 709
Pieksämäki	17 050	58	150	-92	302	326	-24	324	4	320	296	204	-2	202	1,2	17 252
ETELÄ-SAVO	129 914	366	1 120	-754	2 552	2 637	-85	928	54	874	789	35	-26	9	0,0	129 923

Väestön kokonaismuutos Etelä-Savossa ja koko maassa 1.1. - 31.7.2024*

Väestön kokonaismuutos Etelä-Savossa 1.1. - 31.7.2024*,
henkilöä (Etelä-Savo yhteensä: +9)

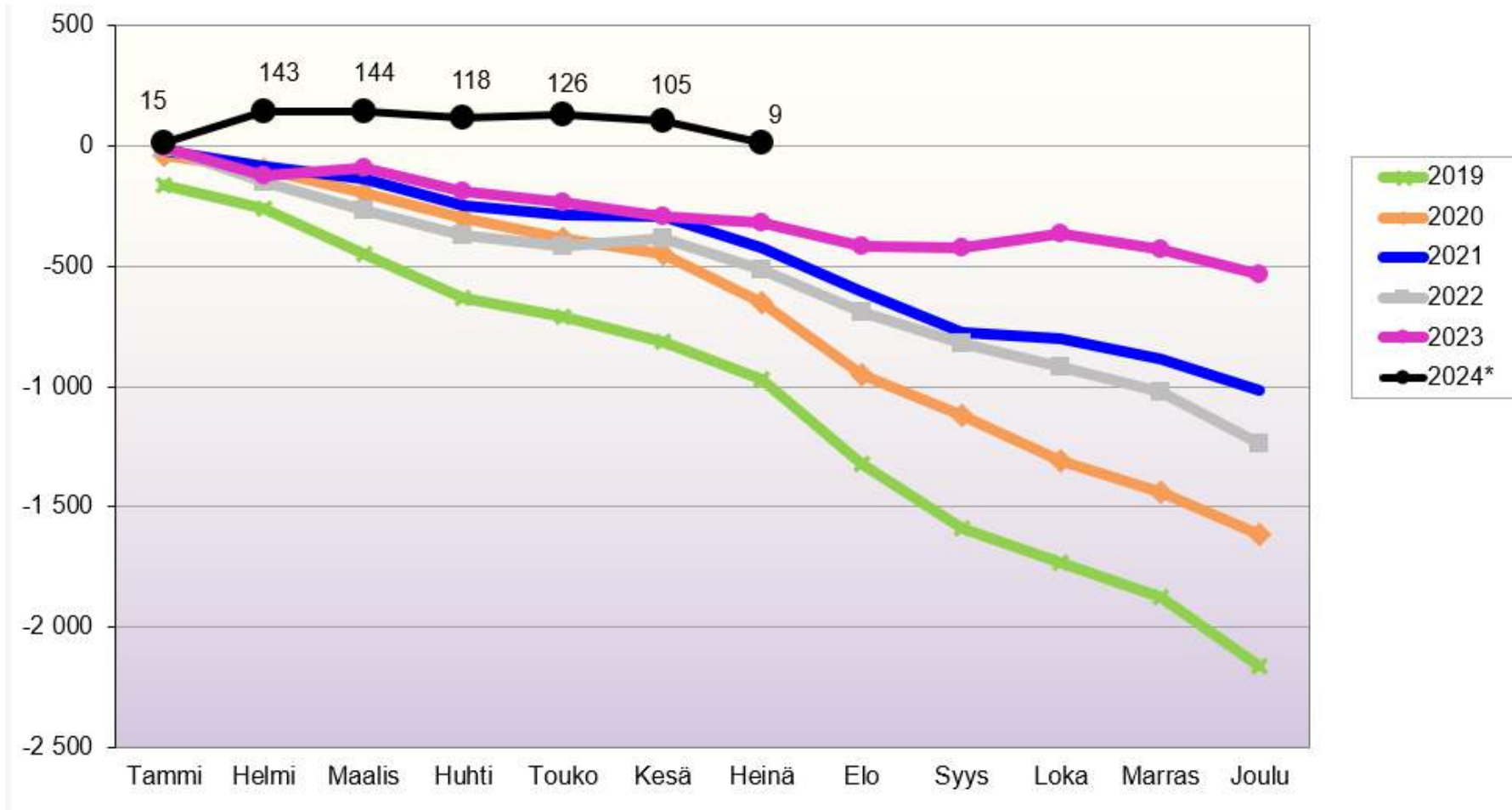
Väestön kokonaismuutos maakunnittain 1.1. - 31.7.2024*,
henkilöä (koko maa yhteensä: +15 548)

*ennakkotieto

Lähde: Tilastokeskus, 1.1.2024 aluejako

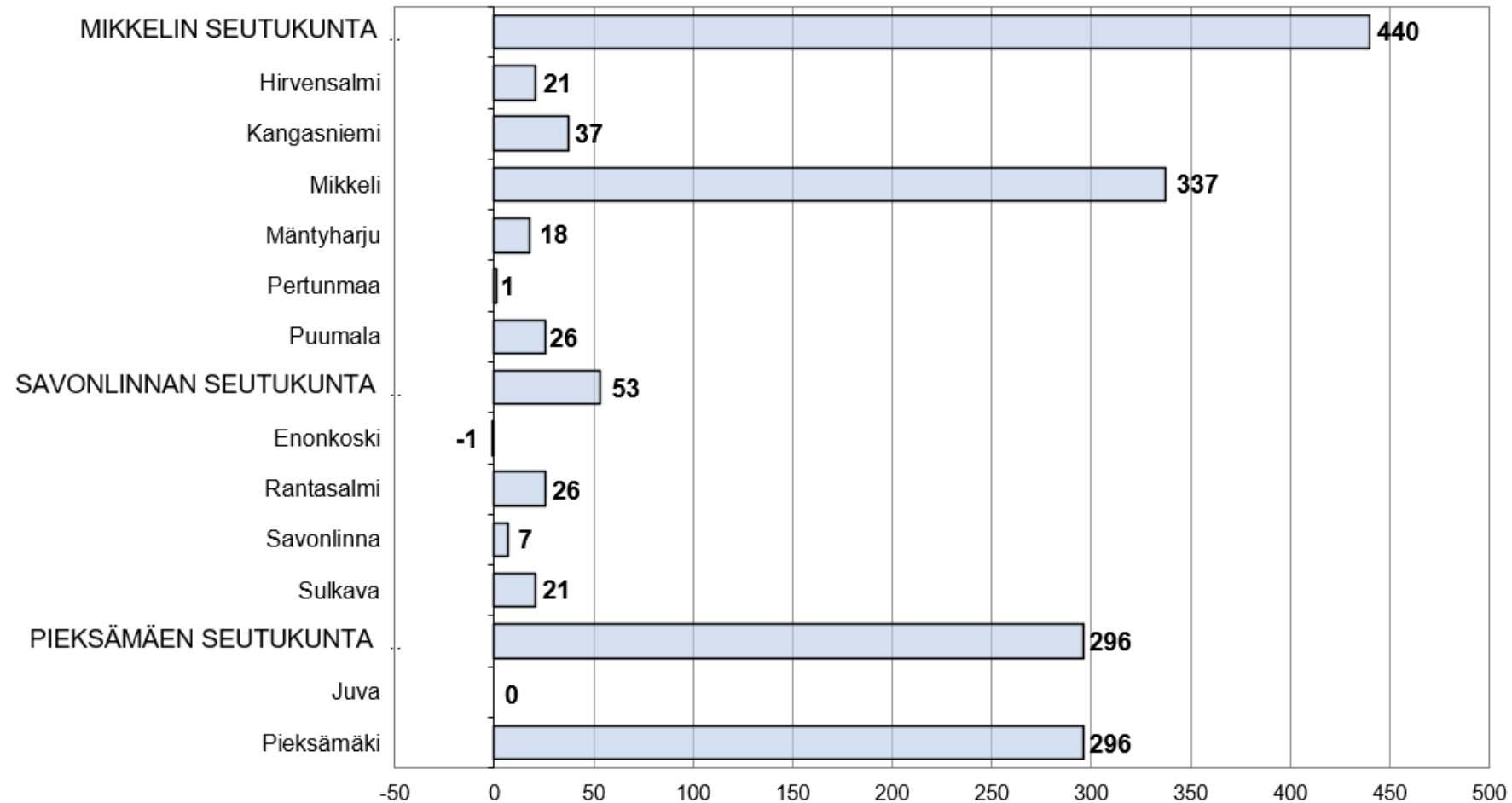
Väestön kokonaismuutoksen kehitys kuukausittain (vuosittain kumulatiivinen) Etelä-Savossa 2019 - 2024*

*ennakkotieto

Lähde: Tilastokeskus, 1.1.2024 aluejako

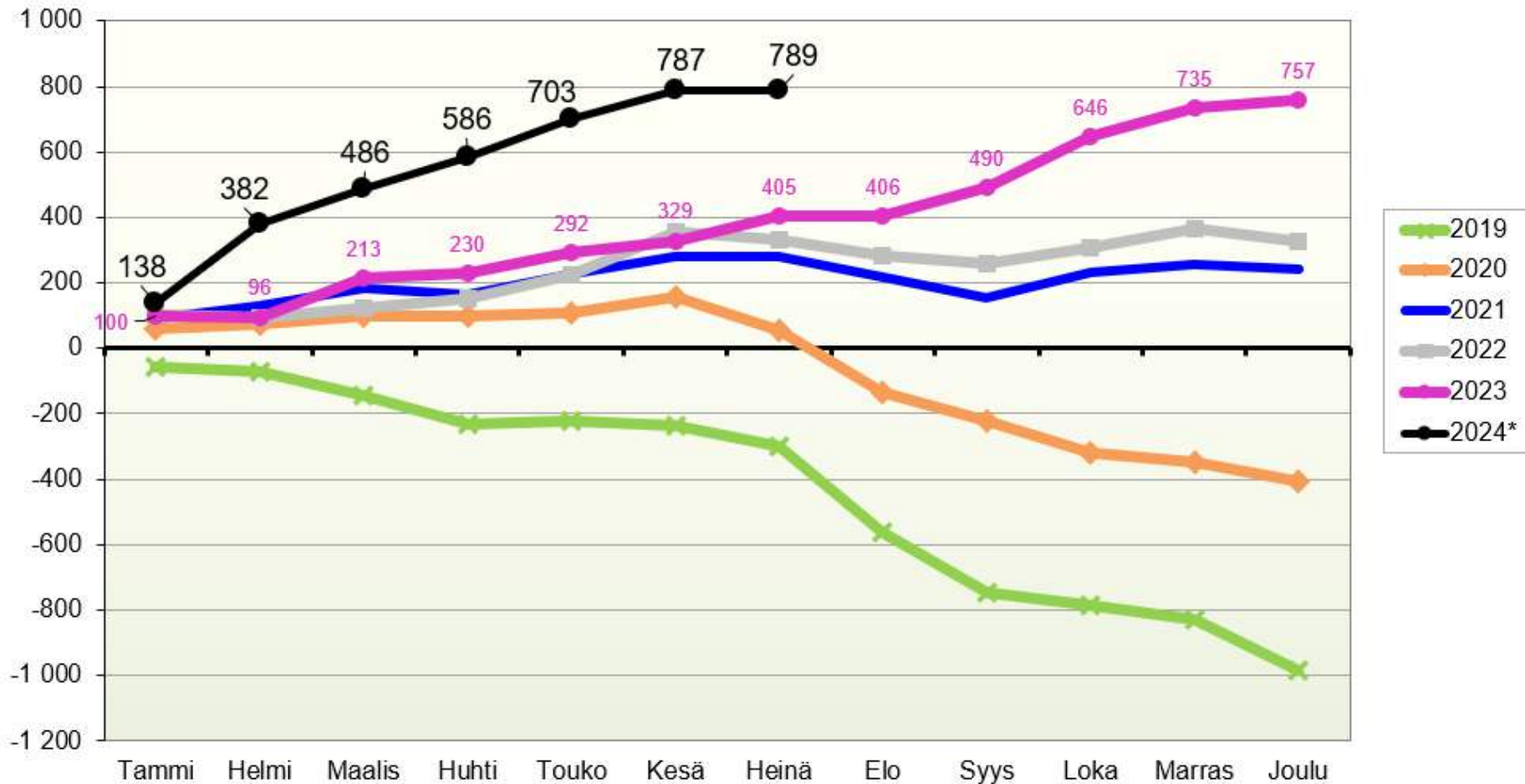
Kokonaisnettomuutto kunnittain ja seutukunnittain Etelä-Savossa 1.1. - 31.7.2024* (Etelä-Savo yhteensä: +789)

*ennakkotieto

Lähde: Tilastokeskus, 1.1.2024 aluejako

Muuttoliikkeen kehitys kuukausittain (vuosittain kumulatiivinen) Etelä-Savossa 2019 - 2024*

*ennakkotieto

Lähde: Tilastokeskus, 1.1.2024 aluejako

Muuttaneiden taustatiedot v. 2022

Etelä-Savo ja kunnat

7.6.2024

**Etelä-Savo
ennakoi**

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

Aineisto

- Muuttaneiden taustatiedot -tietokanta sisältää kuntaan ja kunnasta muuttaneiden taustoja koskevat tilastotiedot vuodelta 2022. Taulukot sisältävät tietoja muuttoliikkeen tulo- ja lähtömuutosta seuraavasti:

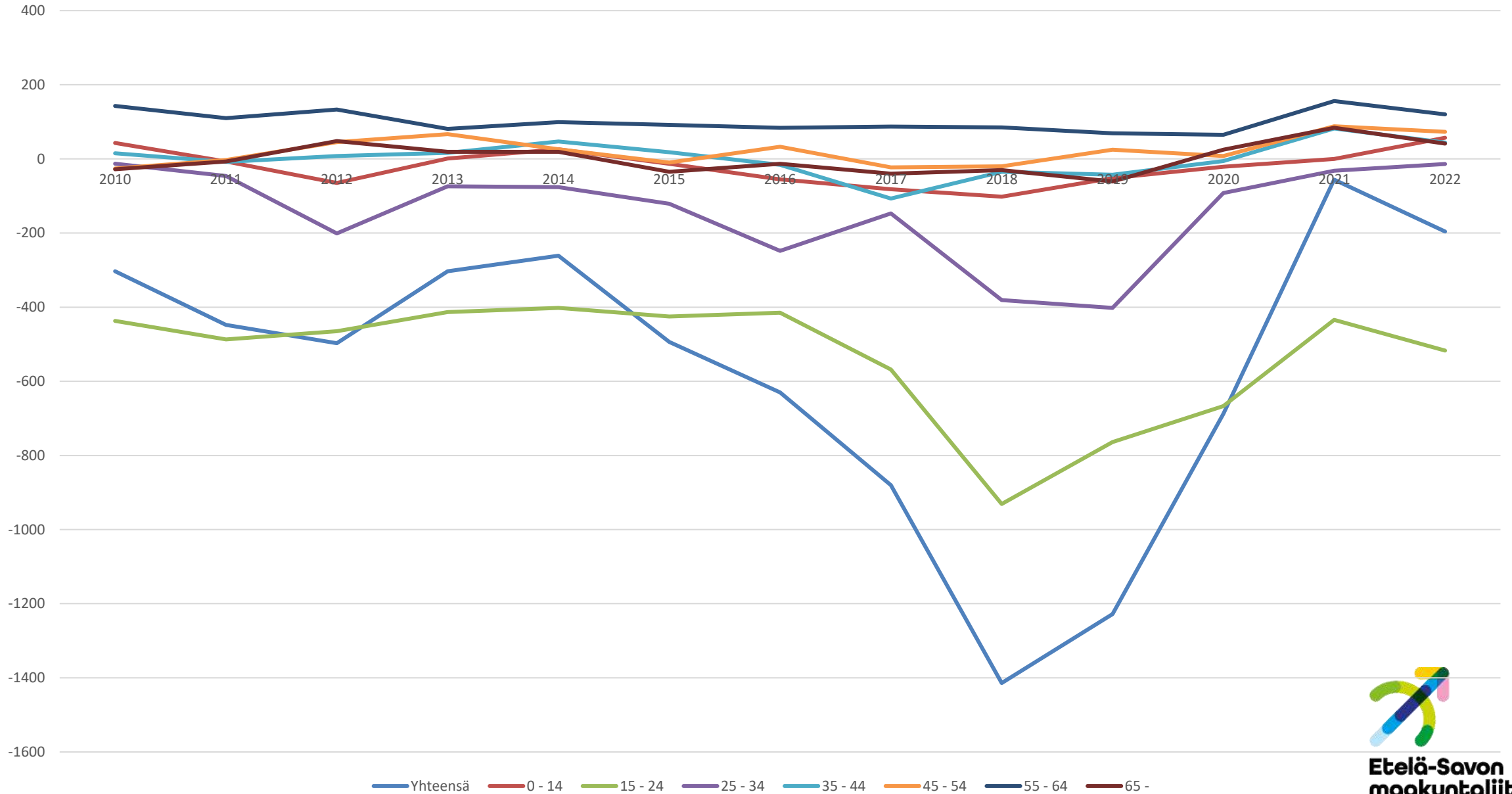
- [ikä](#)
- [koulutusaste](#)
- [muuttaneiden pääasiallinen toiminta](#)
- [tulot](#)

- Esityksestä on peitetty muuttaneiden taustatietojen osalta kaikki alle 5 henkilön lukumäärät ja tulotiedoissa alle 10 henkilön lukumäärät. Tilastolaki 11§: ”Tilastot tulee laatia niin, etteivät niistä ole suoraan tai välillisesti tunnistettavissa ne, joita tilastot koskevat, ellei tunnistamista koskeva tieto ole tämän lain mukaan julkinen.” Erityisesti pienten kuntien aineistoissa muuttajamäärät jäävät ryhmittäisissä tarkasteluissa helposti tämän alle.

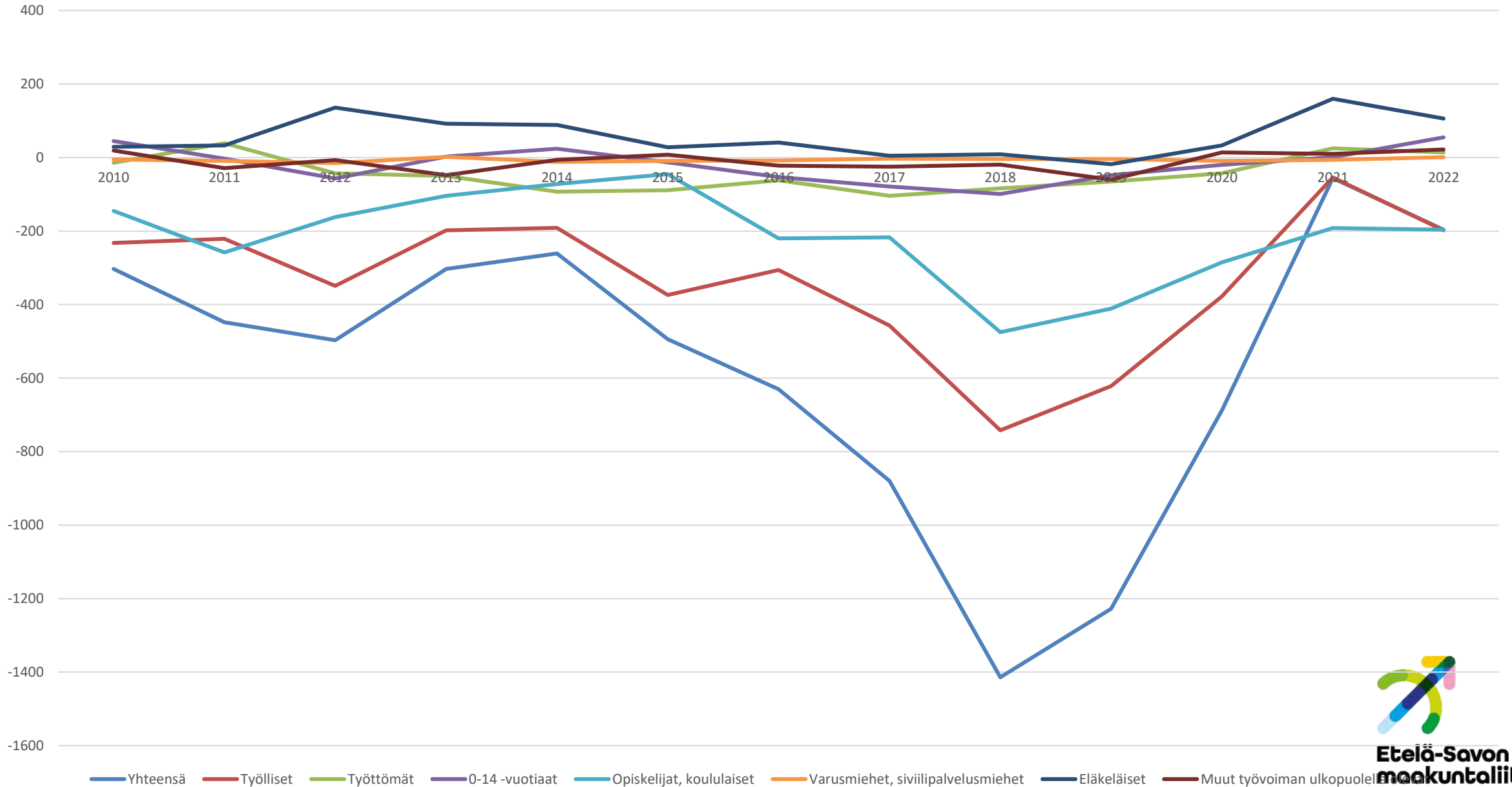
- Tulomuuttajien tulotiedoissa on mukana sekä kuntien välinen muutto että siirtolaisuus, muutoin taustatietojen tarkastelussa on keskitytty kuntien väliseen muuttoon (Suomen sisällä tapahtuva muuttoliike).

- Aineisto koostuu poikkileikkaustiedoista vuodelta 2022 kunnittain sekä maakuntatasolla aikasarjoista v. 2010 - 2022. Aineistoa on täydennetty muuttoliikkeen suuntatiedoilla vuodelta 2022 (lähde: Tilastokeskus / Muuttoliike).

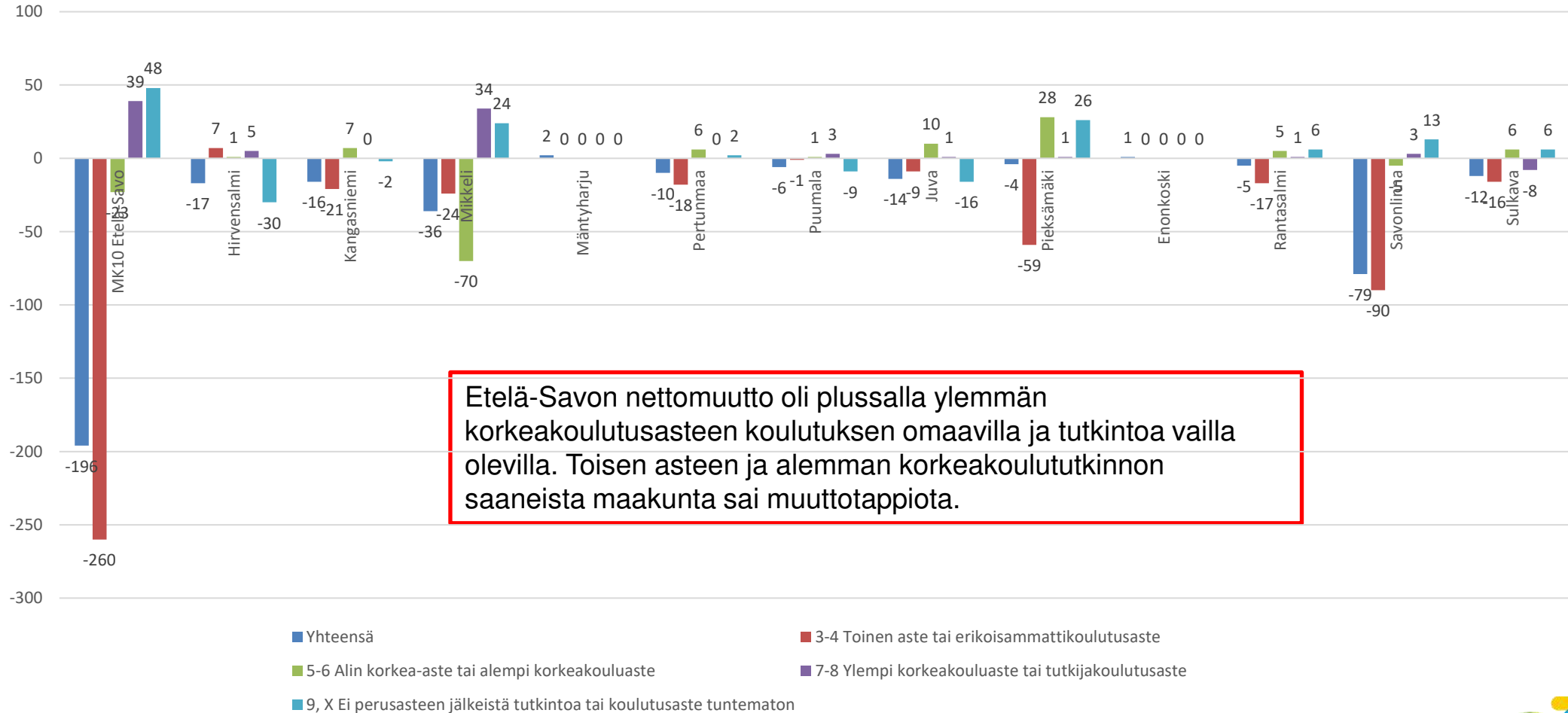
Kuntien välinen nettomuutto ikäryhmittäin Etelä-Savossa v. 2010-2022

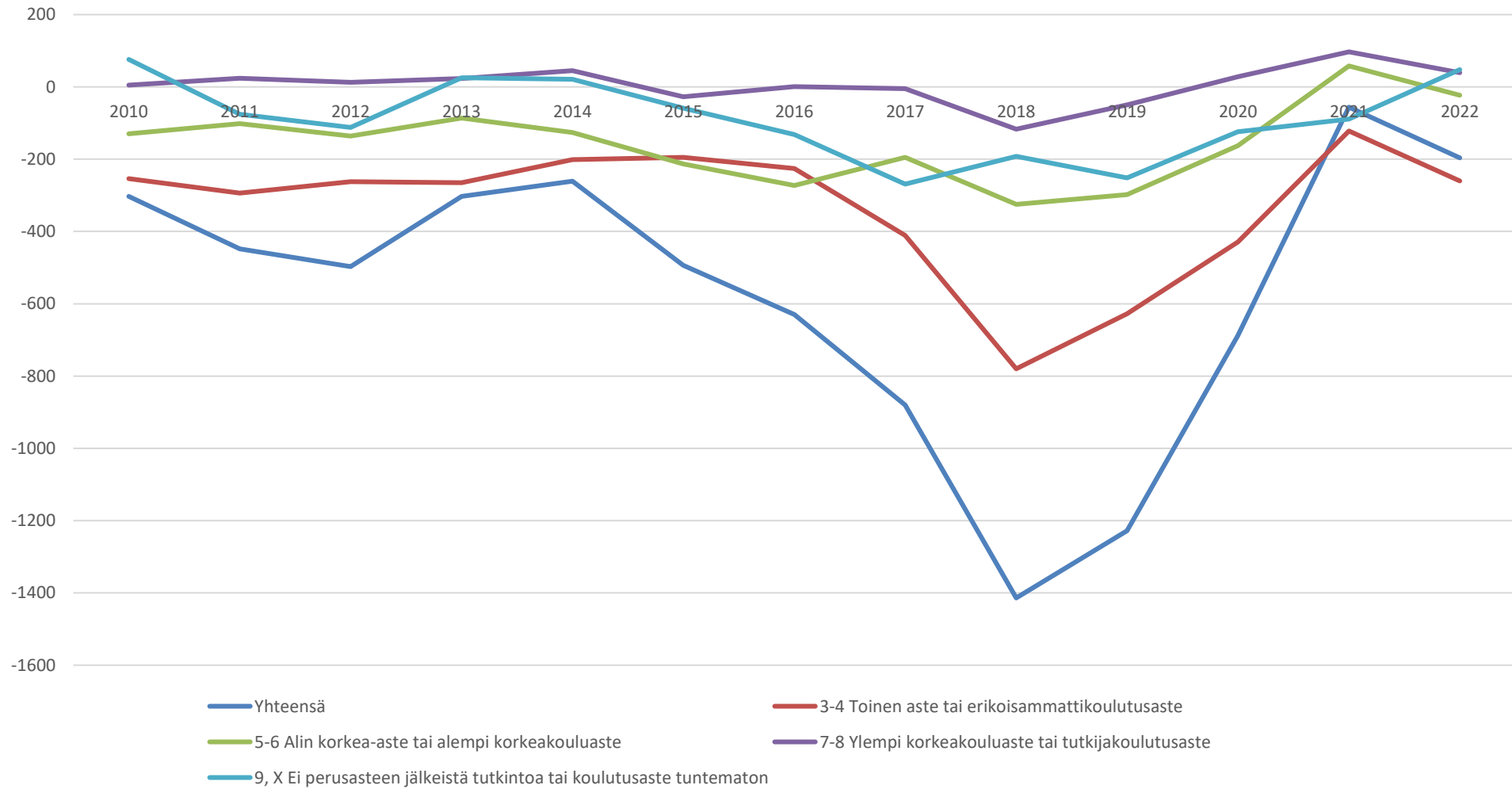
Kuntien välinen nettomuutto Etelä-Savossa pääasiallisen toiminnan mukaan v. 2010 - 2022

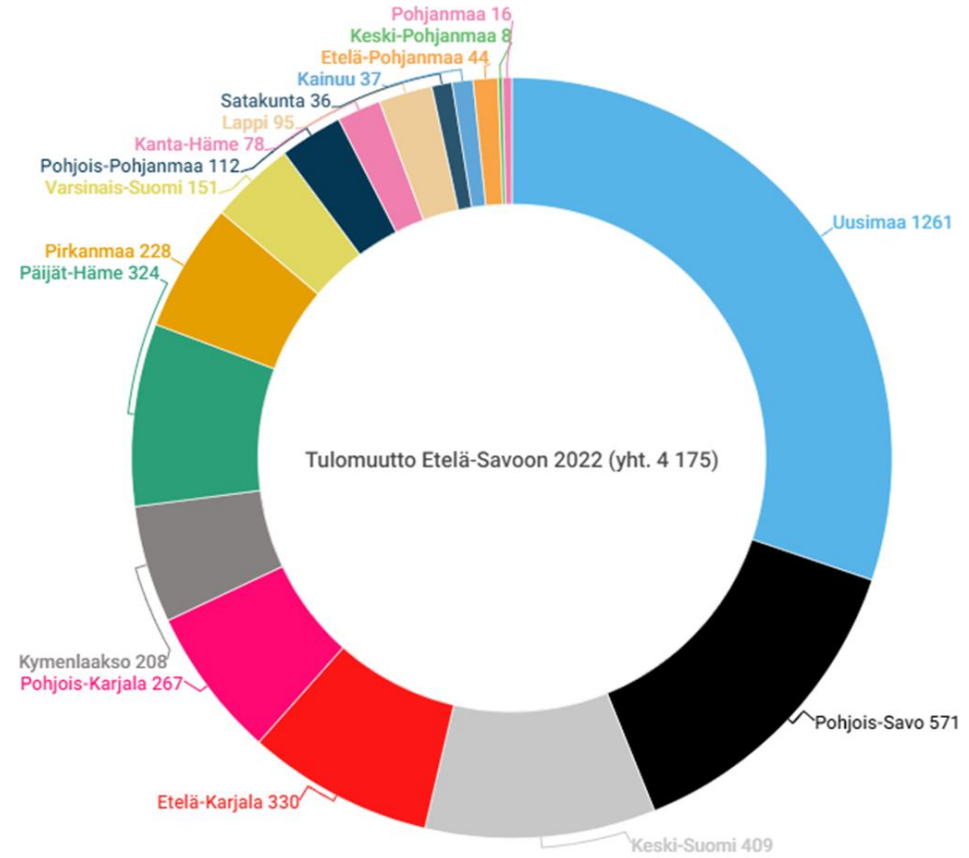
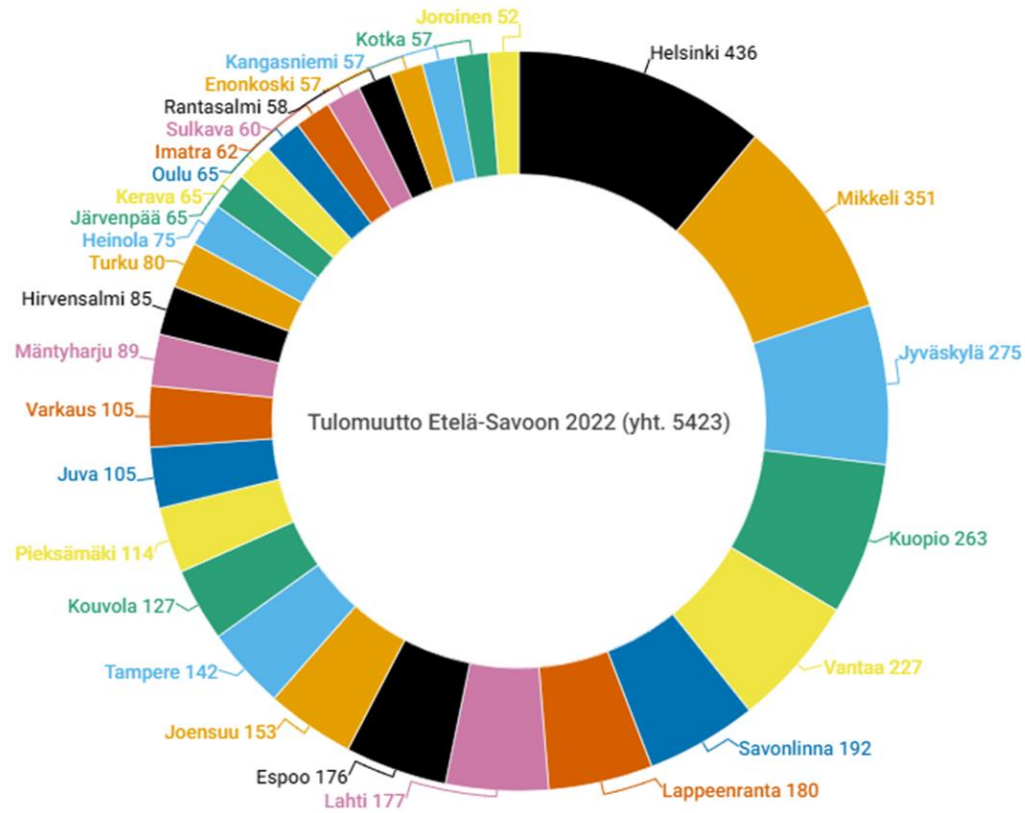
Kuntien välinen nettomuutto koulutusasteen mukaan v. 2022

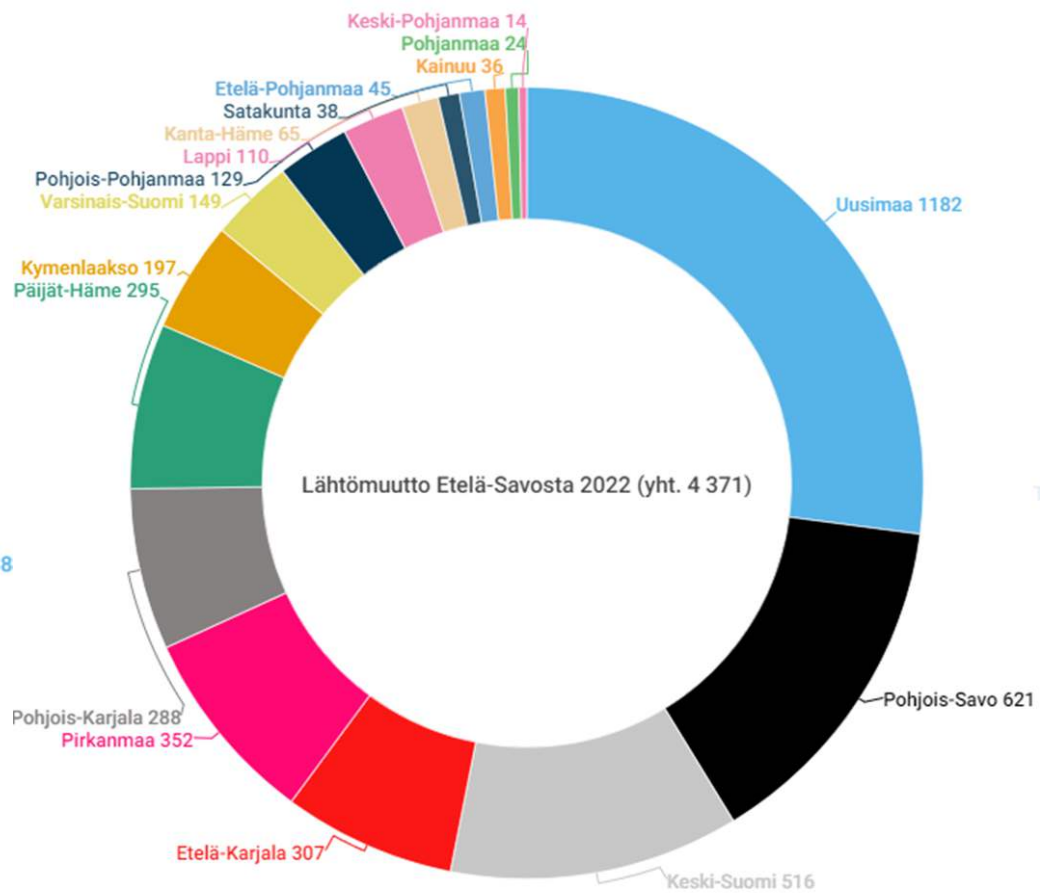
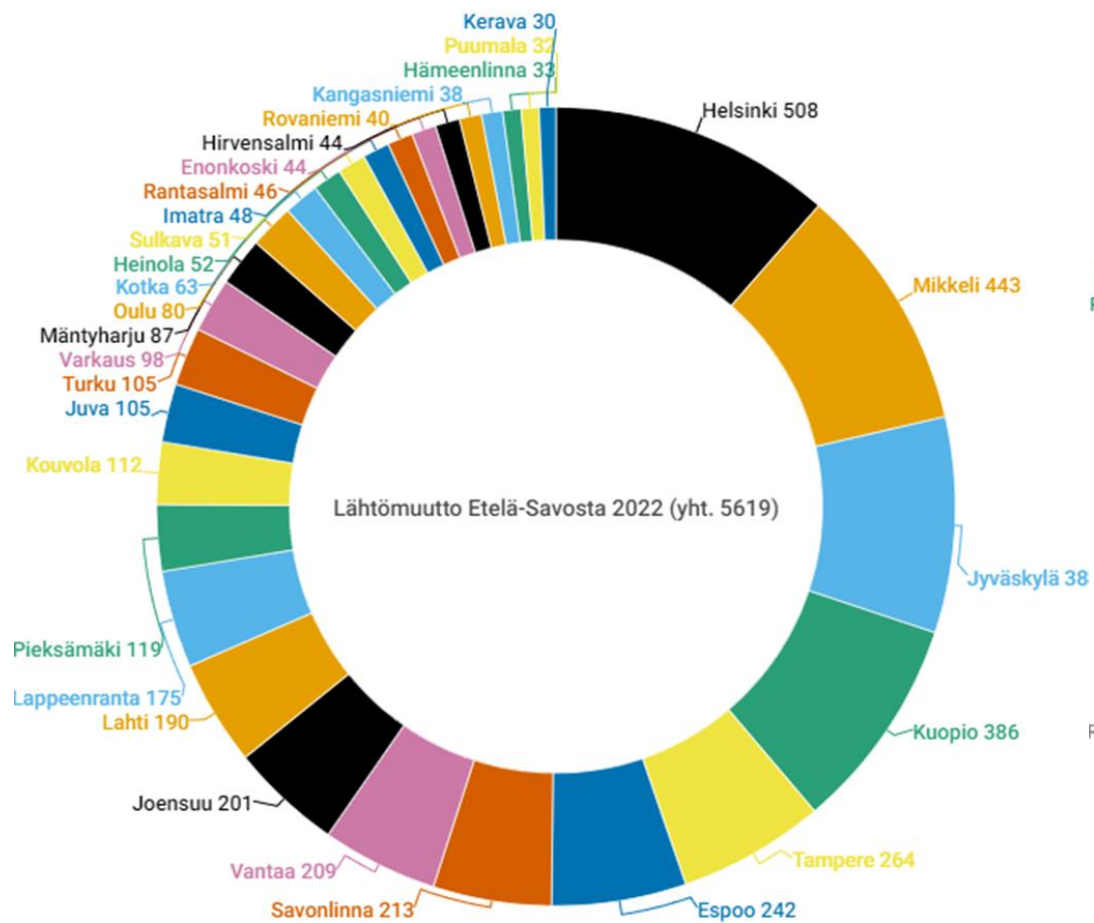
Kuntien välinen nettomuutto Etelä-Savossa v. 2010 - 2022 koulutusasteen mukaan

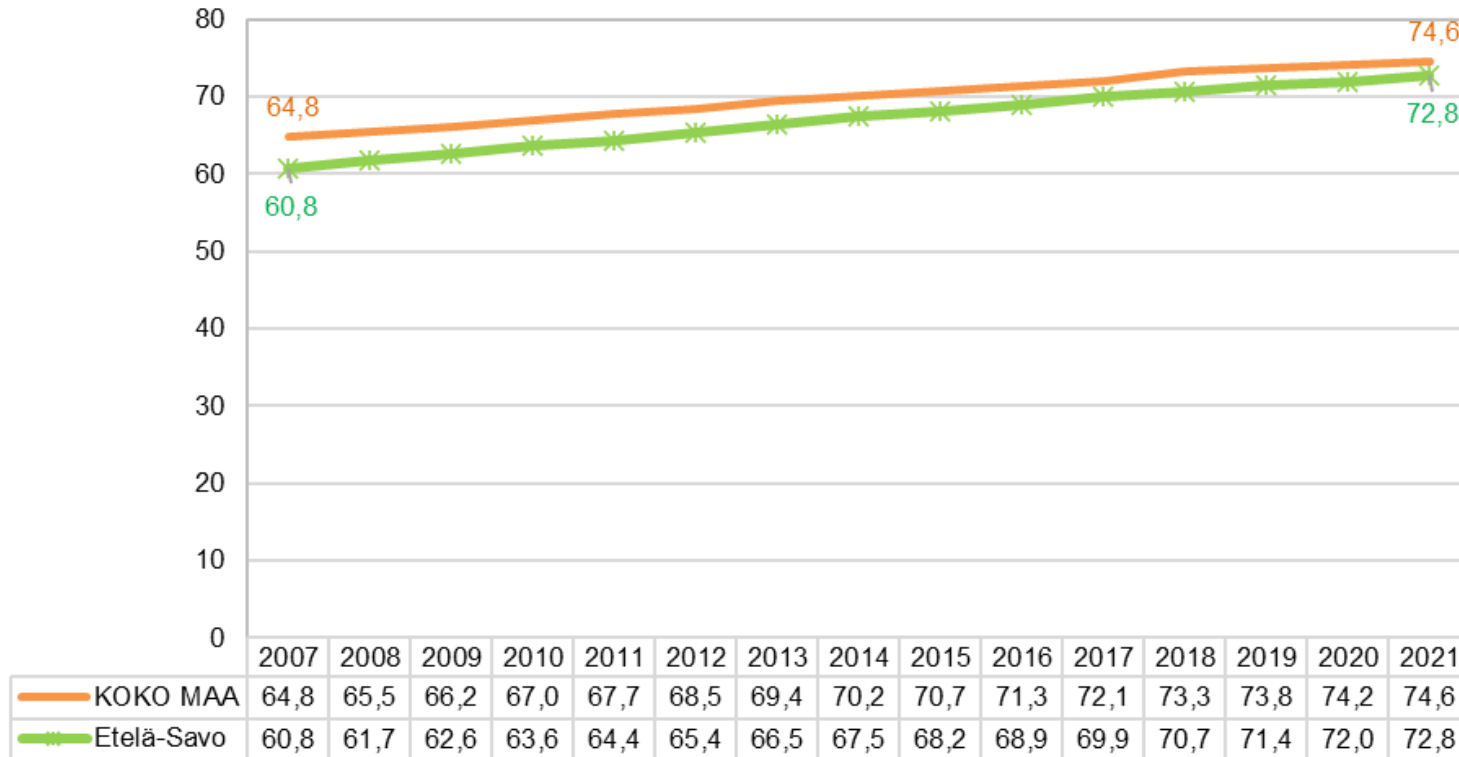
Tulomuutto Etelä-Savoon kunnittain ja maakunnittain v. 2022

Lähtömuutto Etelä-Savosta kunnittain ja maakunnittain v. 2022

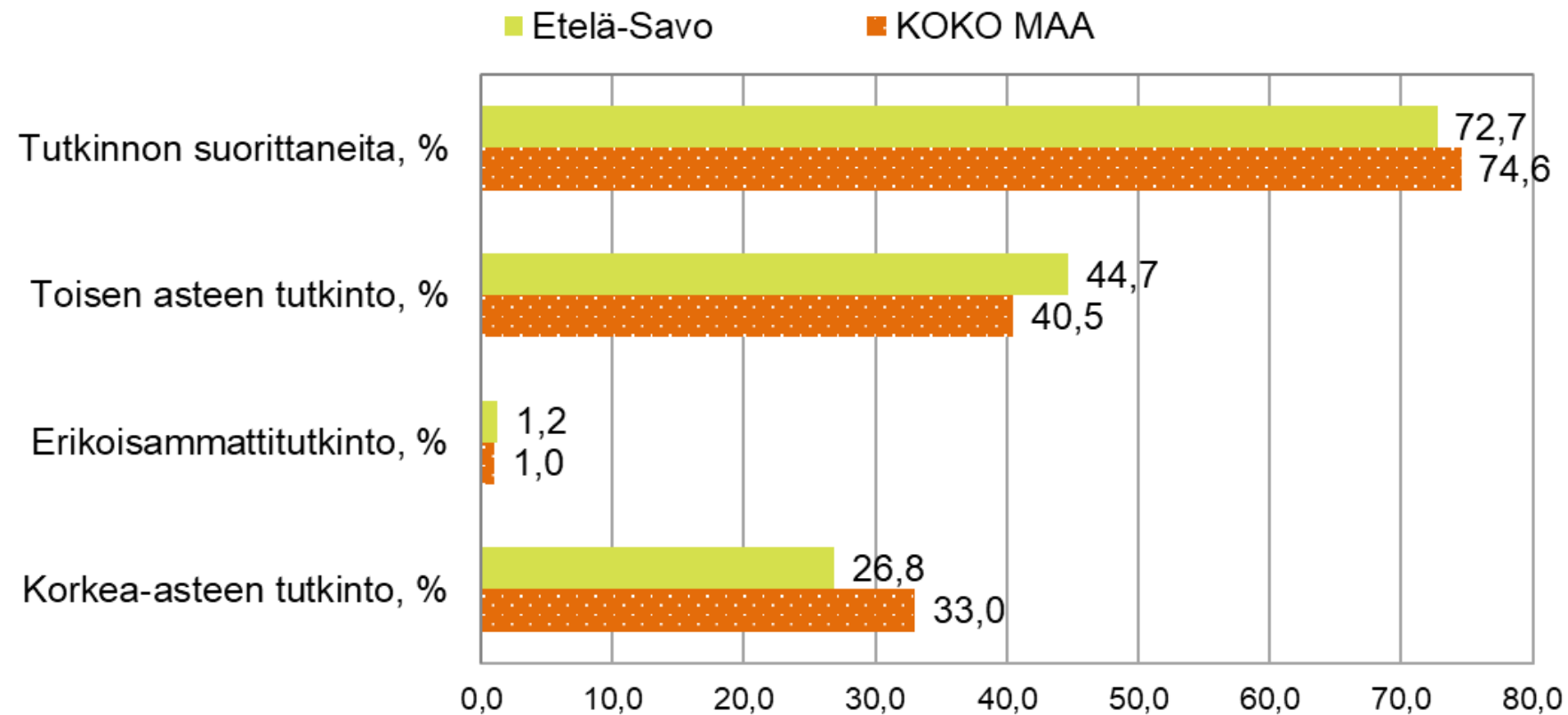

Väestön koulutustaso, tutkinnon suorittaneita 15 vuotta täyttäneistä Etelä-Savossa ja koko maassa 2007 - 2021, %

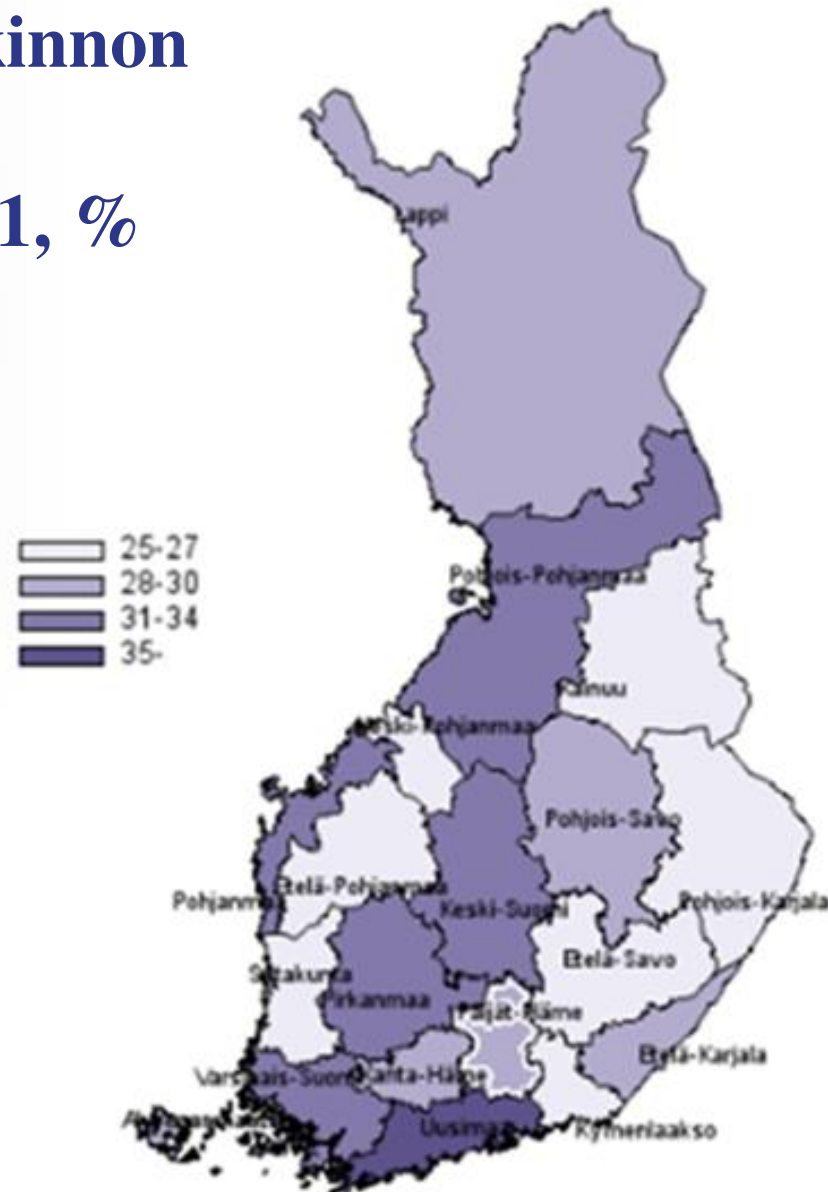

Väestön koulutusaste Etelä-Savossa ja koko maassa 2021

(15 vuotta täyttänyt väestö)

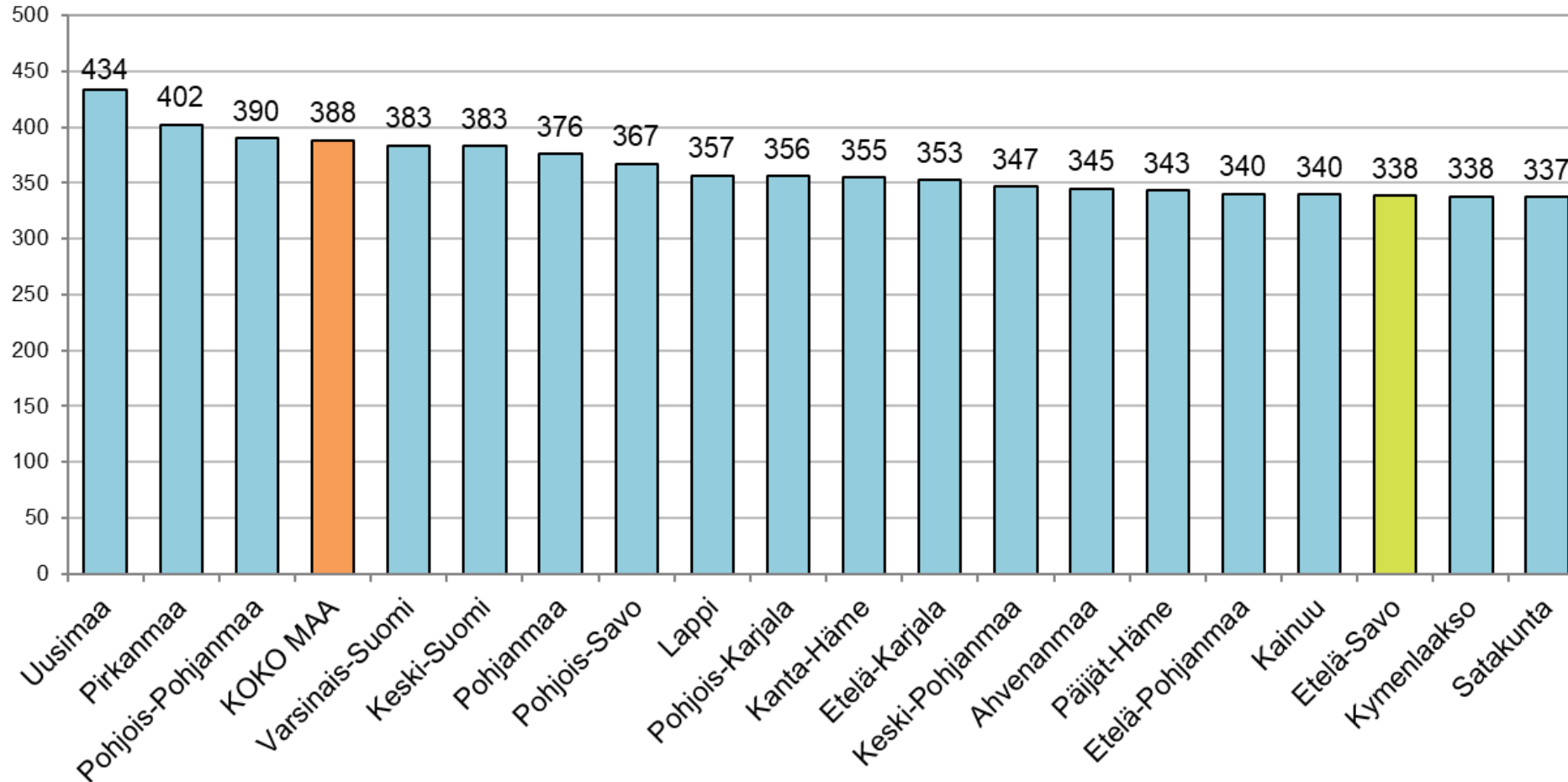

Korkea-asteen tutkinnon suorittanut väestö maakunnittain 2021, %

- Vuonna 2021 korkeimmin koulutettu väestö asui Uudellamaalla, jossa asuvasta 15 vuotta täyttäneestä väestöstä korkea-asteen tutkinnon oli suorittanut 40 prosenttia.
- Toiseksi korkeimmin koulutettu väestö asui Pirkanmaalla, jossa 34,1 prosenttia väestöstä oli suorittanut korkea-asteen tutkinnon.
- Koko maassa korkea-asteen tutkinnon oli suorittanut 33,0 prosenttia
- Pienin korkeasti koulutettujen osuus oli Kainuussa, Etelä-Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla, joissa osuus jäi alle 26,8 prosenttiin. Etelä-Savossa osuus oli 26,8 prosenttia, joka oli maakunnista viidenneksi pienin.

Koulutustaso maakunnittain 2021

*) Väestön koulutustasoa mitataan perusasteen jälkeen suoritetun korkeimman koulutuksen keskimääräisellä pituudella henkeä kohti. Esimerkiksi koulutustasoluku 246 osoittaa, että teoreettinen koulutusaika henkeä kohti on 2,5 vuotta peruskoulun suorittamisen jälkeen. Väestön koulutustasoa laskettaessa perusjoukkona käytetään 20 vuotta täyttäneitä väestöä. Näin siksi että monen alle 20-vuotiaan koulutus on vielä kesken.

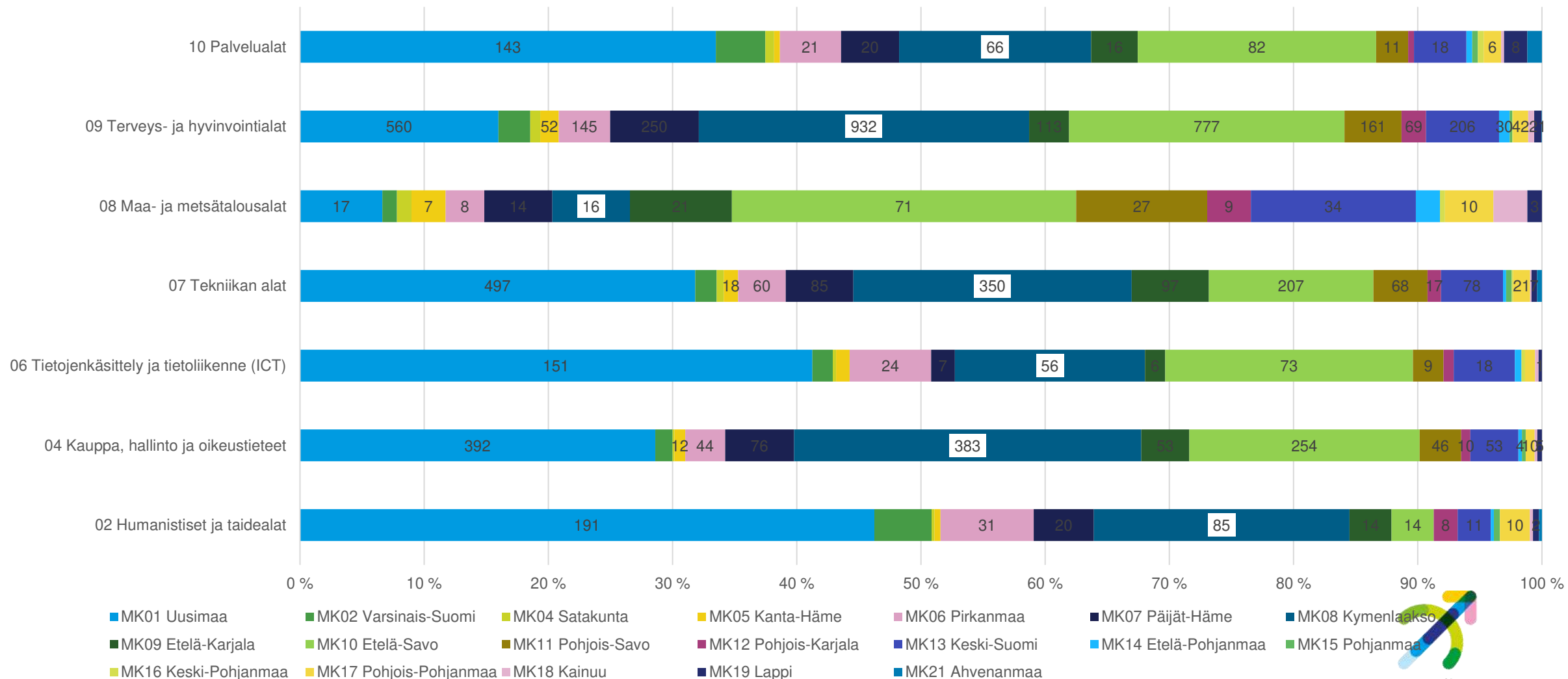

**Etelä-Savon oppilaitoksista v. 2018-2022 valmistuneiden
työpaikan sijaintimaakunta 2022 (tutkinnon suorittaneet
työlliset)**

Lähde: Tilastokeskus / Sijoittumispalvelu

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työpaikan sijaintimaakunta (valmistumisvuodet 2018-2022)

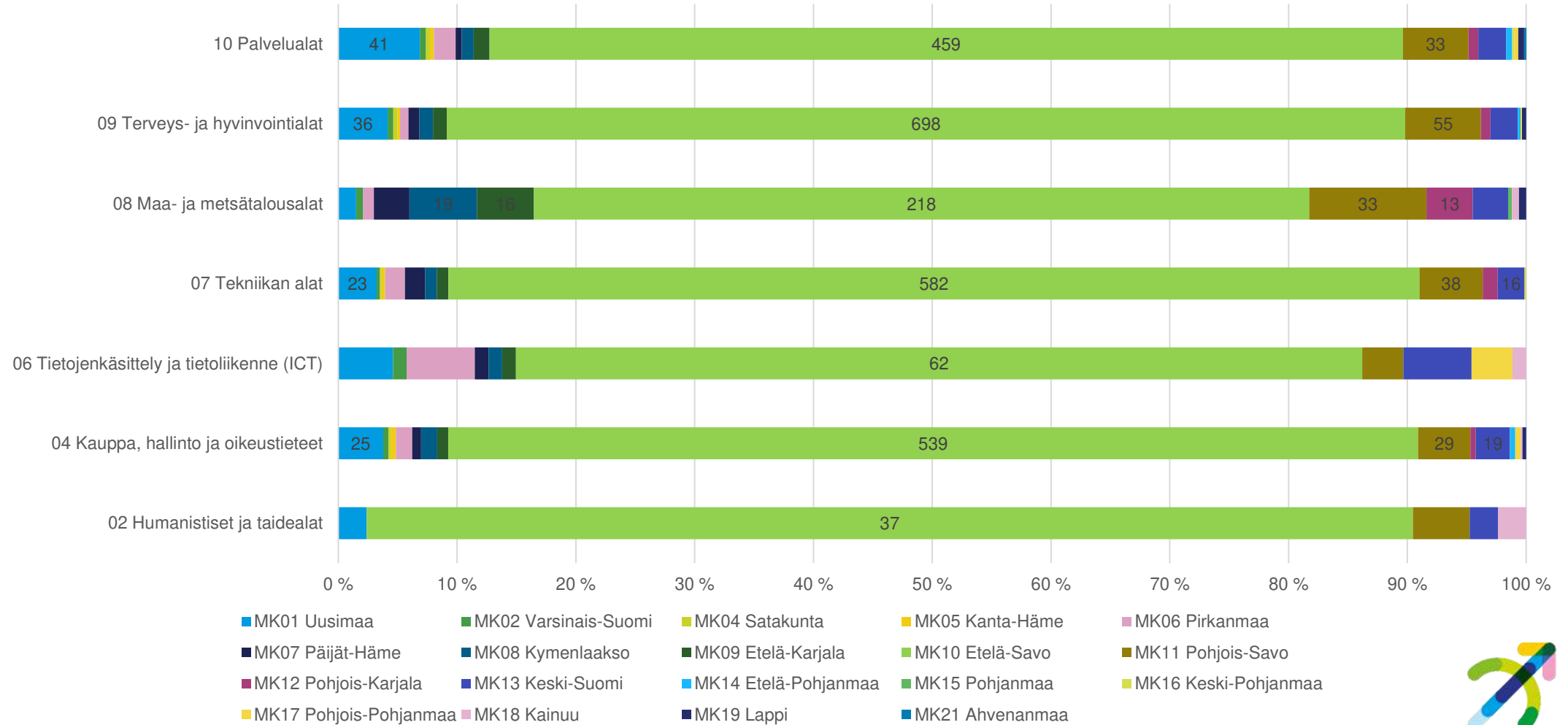
Lähde: Tilastokeskus / Sijoittumispalvelu

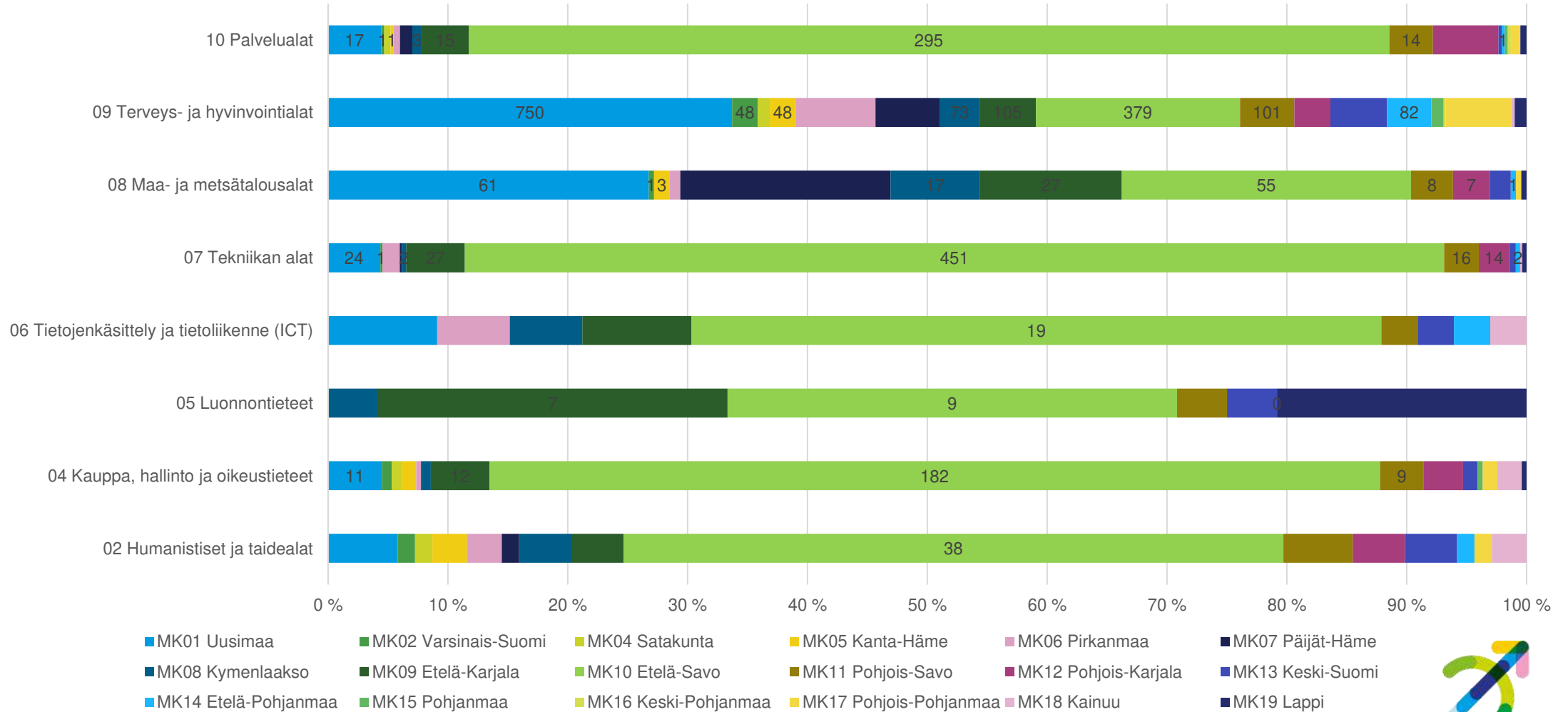
HUOM! XAMK kouluttaa Etelä-Savossa ja Kymenlaaksossa

Etelä-Savon ammattiopistosta v. 2018-2022 valmistuneiden työpaikan sijaintimaakunta
Lähde: Tilastokeskus / Sijoittumispalvelu

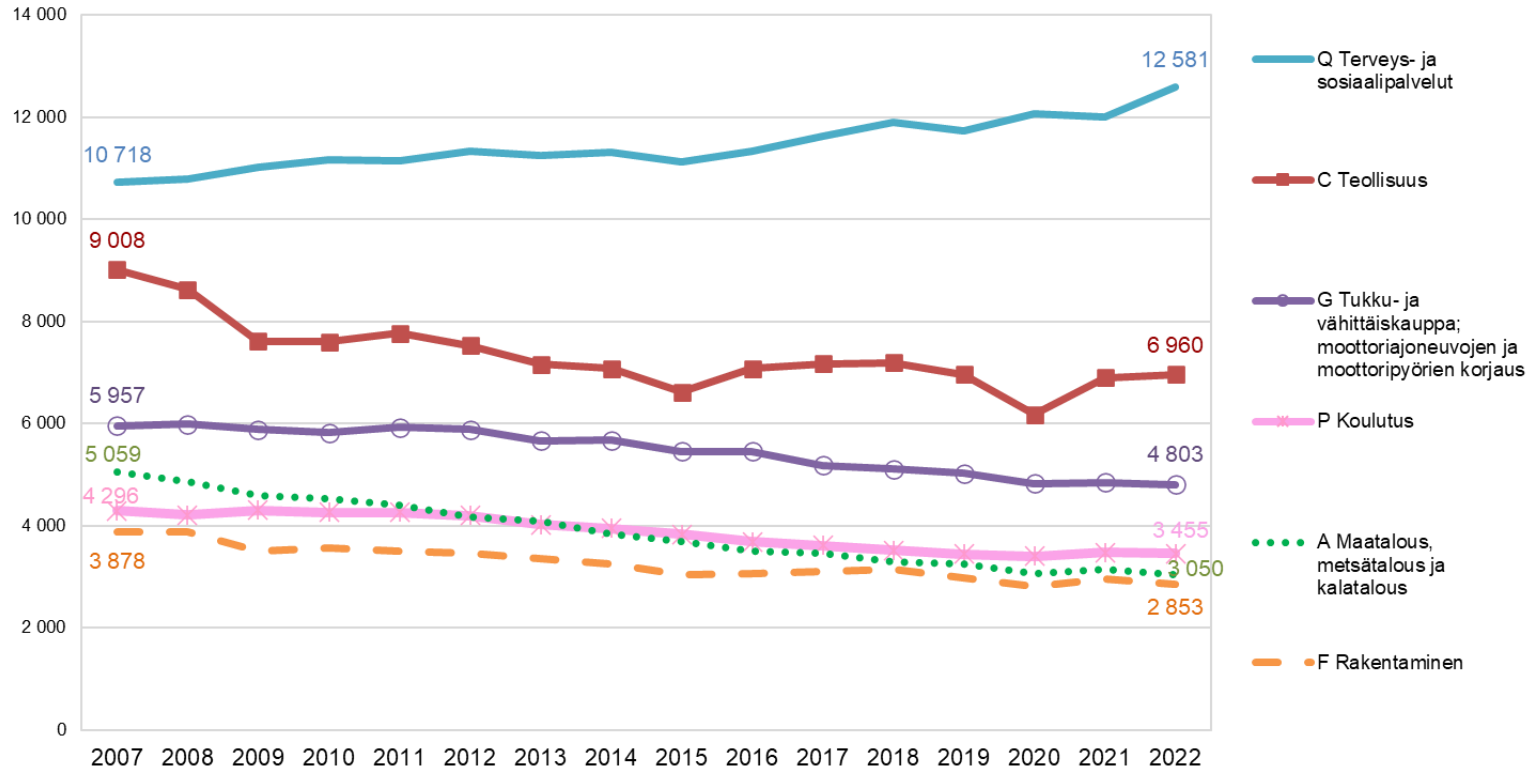
Ammattiopisto Samiedusta 2018-2022 valmistuneiden työpaikan sijaintimaakunta
Lähde: Tilastokeskus / Sijoittumispalvelu

HUOM! Samiedusta valmistuu määrällisesti erittäin suuri joukko hierojia (terveys- ja hyvinvointialat), jotka sijoittuvat kattavasti koko maahan

Työpaikat suurimmilla toimialoilla Etelä-Savossa 2007 - 2022 (TOL 2008)

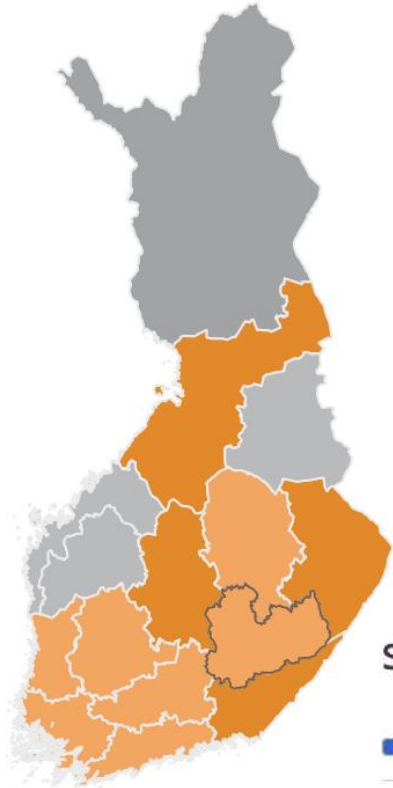
Etelä-Savossa oli vuoden 2022 lopussa noin 49 500 työpaikkaa. Työllistävin päätoimiala on palveluala, erityisesti sosiaali- ja terveystyöpaikat (jopa 25% työpaikoista, koko maassa 18%). Teollisuuden työpaikkoja on erityisesti puunjalostus-, metalli- ja elintarviketeollisuudessa. Alueen elinkeinorakenteessa painottuu alkutuotantovaltaisuus muuta maata enemmän, mikä on huoltovarmuuden näkökulmasta positiivinen asia.

- ✓ **Metalliteollisuudessa hitsaajista ja koneistajista on ollut vuosikausia rekrytointivaikeuksia. Metallialan koulutukseen on kuitenkin viime aikoina hakeuduttu aiempaa paremmin.**
- ✓ **Rakennusala vaivaa koko maakunnassa osaavien toimihenkilöiden pula, mikä realisoituu uudelleen taantumien hellittäessä.**
- ✓ **Betonituoteteollisuus on noussut uudeksi rekrytointivaikeusalaksi, jossa rekrykoulutusta on käytetty ratkaisuna.**
- ✓ **Sosiaali- ja terveyspalveluissa määrällinen pula on suurta lähihoitajista ja sairaanhoitajista. Tilanne on vaikein Pieksämäellä.**
- ✓ **Majoitus- ja ravitsemisalalta poistui koronapandemian aikana paljon työntekijöitä kouluttautumaan ja työhön muille aloille. Matkailualan kausityövoiman saanti kesäkausina on ollut erittäin hankalaa. Mm. ulkomaisen työvoiman saatavuusharkintalinjauksella on majoitus- ja ravitsemisalalla tilannetta pyritty helpottamaan.**
- ✓ **Maa- ja puutarhatalouden sekä metsänhoitotöiden kausityövoiman saantiin on alan toimijoiden kesken haettu ja löydettykin ratkaisuja.**

Työvoimabarometri

Kohtaantotilanne (Huhtikuu 2024)

Ennustettu kohtaantotilanne (Lokakuu 2024)

Selitykset

- Työvoimapula
- Työvoiman kohtaanto-ongelma
- Työvoiman ylitarjonta
- Työvoiman tasapainotila

Eniten pulaa

AMMATIT

OSAAMISET

- Lähihoitajat
- Sosiaalityön erityisasiantuntijat
- Sairaanhoitajat ym.
- Lastentarhanopettajat
- Liha- ja lypsykarjan kasvattajat sekä muiden kotieläinten kasvattajat
- Elektroniikka- ja automaatiolaitteiden asentajat ja korjaajat
- Laskentatoimen erityisasiantuntijat ja tilintarkastajat
- Muut tietokanta- ja tietoverkkojen erityisasiantuntijat

Eniten pulaa

AMMATIT

OSAAMISET

- vanhus- ja vammaispalvelut
- Sosiaalityö, lainsäädäntö
- Lasten ja nuorten ohjaus
- lasten kanssa toimiminen
- maatalouskoneiden käyttötaito
- maatalouslomitus
- konsernitilinpäätöstaito
- ohjelmisto- ja testausjärjestelmät
- ohjelmistot
- ohjelmistotestaaminen

Alueelliset kehitysnäkymät, Kevät 2024 (TEM)

Kehityssuuntia koskevat arviot

Etelä-Savo

Arviointasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0	0	+
Työttömyyden määrä	0	0	0
Työvoiman saatavuus	0	0	+

Rekrytointiongelmia oli Etelä-Savossa vuonna 2023 TEM:n ja Tilastokeskuksen toteuttaman otantatutkimuksen mukaan 45 %:ssa täytettävistä työpaikoista eli vähiten Kaakkois-Suomen (41 %) jälkeen.

Kun tarkastellaan em. kyselyssä ilmenneitä rekrytointivaikeuksien syitä, niin ainoastaan työmatkoihin liittyviä vaikeuksia raportoitiin Etelä-Savosta enemmän kuin koko maassa.

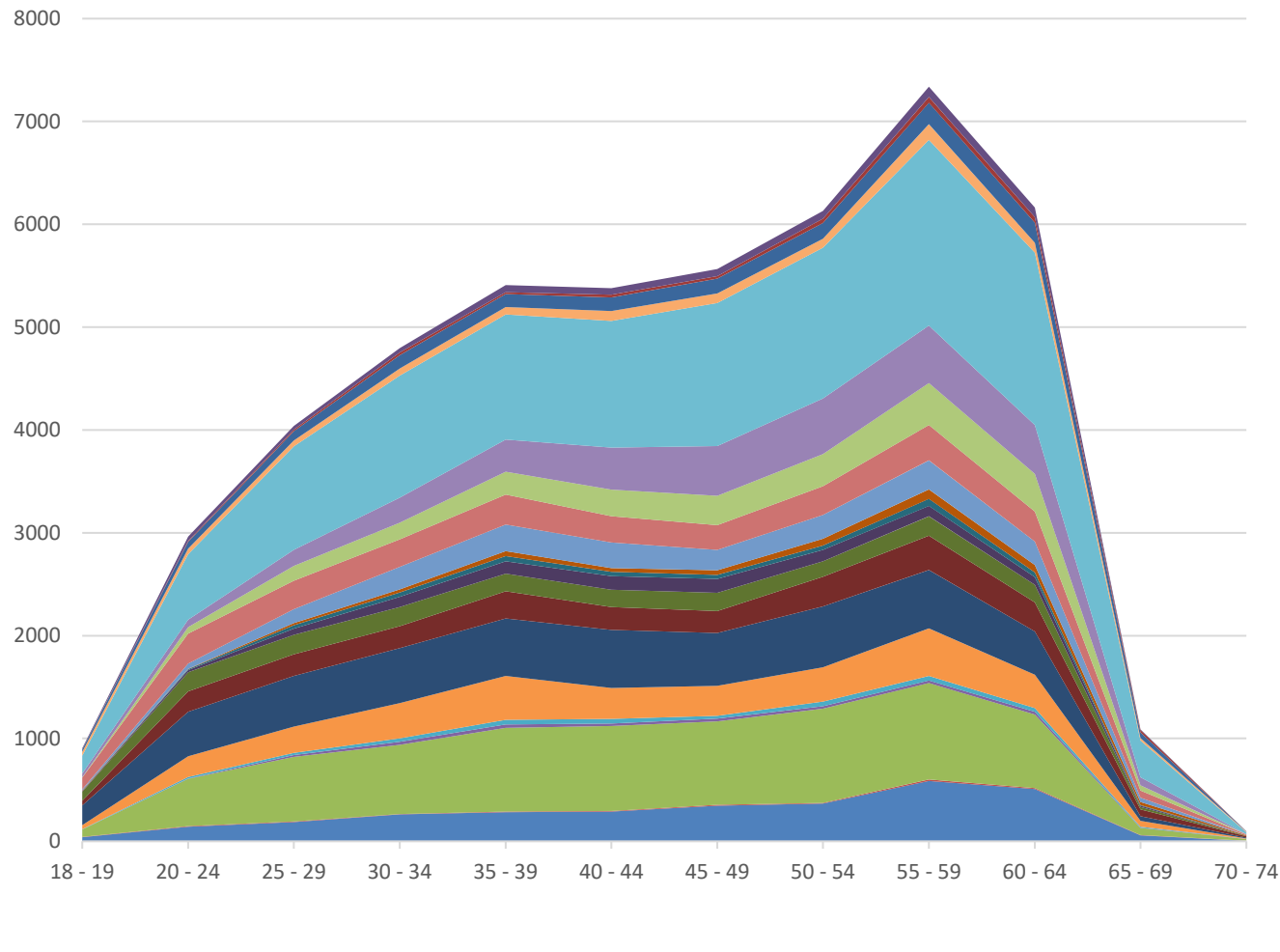
Koulutukseen ja työkokemukseen liittyviä syitä oli Etelä-Savossa selvästi koko maan osuutta vähemmän.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165594/TEM_2024_18.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Työvoiman ikärakenne eri toimialoilla Etelä-Savossa v.2022

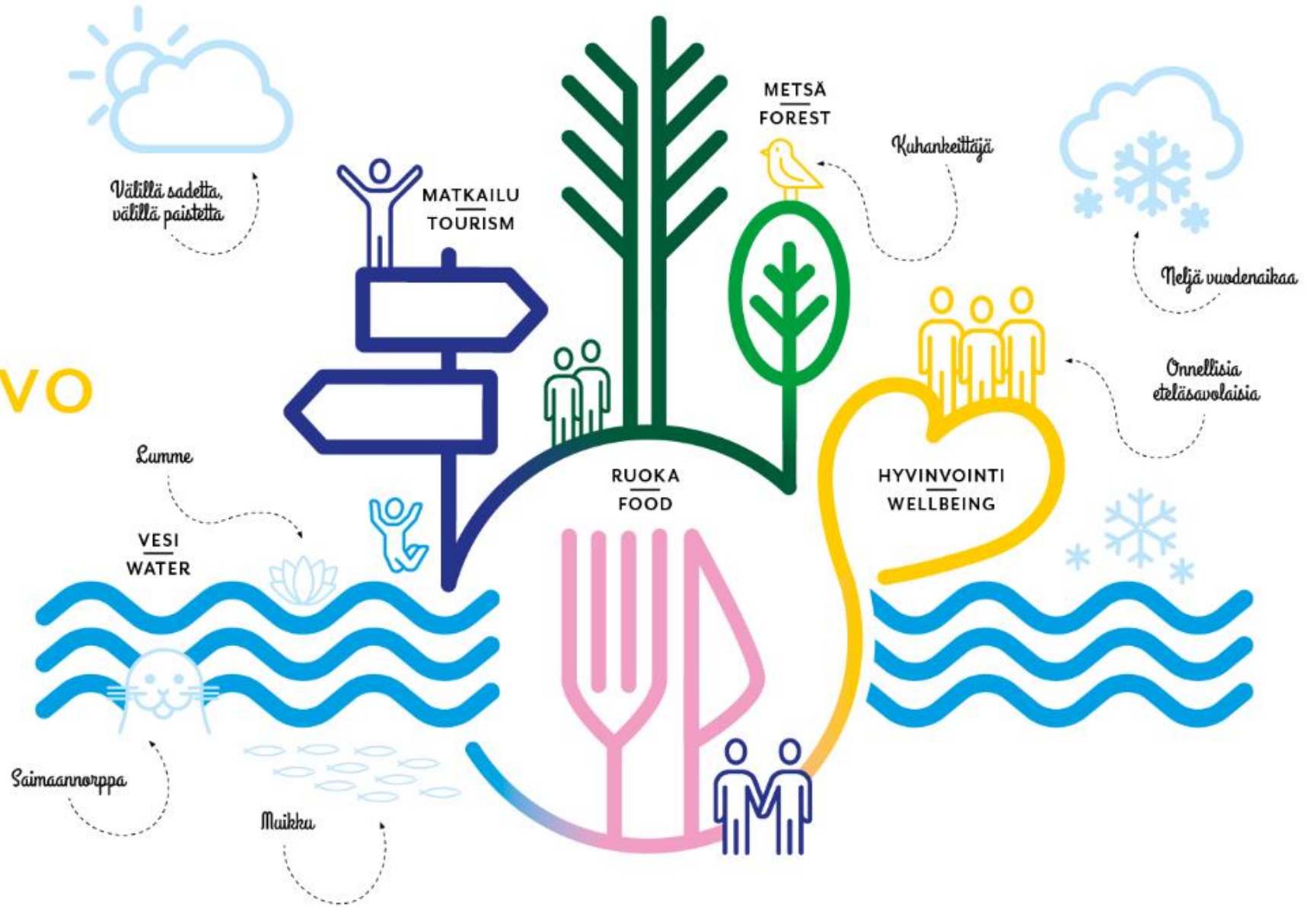
Työllinen työvoima ikäryhmittäin eri toimialoilla Etelä-Savossa v. 2022

Lähde: Tilastokeskus / Elinkeinorakenne ja työssäkäynti

- Tuntematon
- U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta (99)
- T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)
- S Muu palvelutoiminta (94-96)
- R Taidet, viihde ja virkistys (90-93)
- Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)
- P Koulutus (85)
- O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)
- N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)
- M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)
- L Kiinteistöalan toiminta (68)
- K Rahitus- ja vakuutus toiminta (64-66)
- J Informaatio ja viestintä (58-63)
- I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)
- H Kuljetus ja varastointi (49-53)
- G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)
- F Rakentaminen (41-43)
- E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito (36-39)
- D Sähkö-, kaasun- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (35)
- C Teollisuus (10-33)
- B Kaivostoiminta ja louhinta (05-09)
- A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)

TÄTÄ ON ÄLYKÄS ETELÄ-SAVO

ETELÄ-SAVON TKI-TOIMINNAN

KUNNIANHIMOINEN NOUSU: JOUKKUEPELILLÄ

T&K-MENOJEN NOSTO NELJÄÄN PROSENTTIIN BKT:STA

3. T&K-osaajien veto- ja pitovoiman vahvistaminen

Kolmas pääteema liittyy ennen kaikkea huoleen maakunnan tulevaisuuden osaamisesta ja osaajista ja niiden houkutteluun ja pysyvyyteen Etelä-Savossa. Maakunnassa on jo nykyisin pula T&K-osaajista ja näkymä tulevaisuuteen on hyvin heikko, ellei maakunnan toimijat tartu yhteisesti tämän näkymän muuttamiseen. Etelä-Savo tarvitsee yhteisen tahtotilan ja takuun siihen, että osaajille löydetään mahdollisuudet rakentaa tulevaisuus maakunnassa.

KESKEISET HAASTEET:

Maakunta menettää osaamista. Väestö vähenee, koulutustaso on maan keskiarvoa matalampi ja osaamisperusteinen maahanmuutto on vähäistä.

TAVOITELTU MUUTOS:

Maakunnassa tehdään yhteistyötä julkisen sektorin, oppilaitosten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä yritysten kesken yhteistyötä osaajien houkuttelussa. Etelä-Savon osaamistaso on noussut ja maakunnassa panostetaan laaja-alaisesti jatkuvaan oppimiseen, houkutteleviin oppimis- ja tutkimusympäristöihin ja T&K-osaamiseen.

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

RATKAISUT:

- V. **Valmistellaan toimijoiden yhteistyönä Etelä-Savoon toimenpideohjelma 'Etelä-Savo takuu', jonka tavoitteena on vahvistaa yritysten, oppilaitosten ja tutkimuslaitosten osaajien ja osaamisen kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa.** Osana toimenpideohjelmaa resursoidaan ohjelmakoordinaattorin toimintaan, joka toimii linkkinä yritysten ja korkeakoulujen ja oppilaitosten välillä ja vastaa mm. yritysten kesätyö-, harjoittelu- ja opinnäytetyöpaikan koordinoinnista sekä järjestää opiskelijoille yritysvierailuja. Ohjelmassa rakennetaan nuorille väyliä yrittäjyyteen, kohtautetaan opiskelijat ja yrittäjät ja tuetaan yrityksiä jatkajien löytämisessä. Lisäksi tuetaan yrittäjien kansainvälistymisvalmiuksia ja lisätään valmiuksia työllistää kansainvälisiä osaajia. Tässä esimerkkinä ratkaisusta on ”Tulevaisuuden osaajat Lahteen -ohjelma”, jossa on mukana Lahden ammattikorkeakoulu, LUT-yliopisto sekä 30 alueen yritystä, Lahden Teollisuusseura, Päijät-Hämeen liitto ja Lahden kaupunki.

VASTUU: Valmisteluvastuu ELY-keskus yhteistyössä koko Etelä-Savon koulutuskentän ja tutkimuslaitosten kanssa: Mikkelin yliopistokeskus MUC, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK, Diakonia-ammattikorkeakoulu (Diak), Esedu ja muut toisen asteen oppilaitokset sekä Luonnonvarakeskus LUKE. Mukana lisäksi Etelä-Savon maakuntaliitto, kaupungit, kuntien elinkeinoyhtiöt ja -palvelut, Etelä-Savon kauppakamari, Etelä-Savon yrittäjät.

- VI. **Kehitetään maakunnan jatkuvan oppimisen monipuolisia muotoja ja vahvistetaan pitkäjänteisesti maakunnan oppimis- ja tutkimusympäristöjä.** Korkeakouluissa ja oppilaitoksissa panostetaan opetuksessa, koulutuksessa ja tutkimuksessa työelämän tarpeisiin, vahvistetaan opetuksen ja TKI-toiminnan välistä yhteyttä. Tämä tarkoittaa pitkäjänteisen T&K-toiminnan turvaamista ja jatkuvan oppimisen TKI-muotoista toteutusta. Maakunnassa vahvistetaan tutkimusryhmien rahoituksen pitkäjänteisyyttä ja työsuhteiden jatkopolkuja, mikä edesauttaa vakituisten TKI-työsuhteiden syntymistä. Toisen asteen oppilaitoksilla on jatkuvan oppimisen muotojen kehittämisessä Etelä-Savossa myös erityisen vahva rooli. Hyvä esimerkki foorumista ja kanavasta on Esedun työelämäfoorumit sekä oppilaitosten kummitoiminta ja mentorointi, joiden kautta tarjonnasta ja osaamisen vahvistamisesta voidaan viestiä ja tarjontaa tuoda esille. Yhtenä esimerkkinä nousi esille tarve rakentaa oppilaitosten kesken yhteistyönä työelämälähtöinen innovaatio- ja liiketoimintaosaamisen ohjelma yrityksille. Osana ohjelmaa voitaisiin tehdä yrityksille myös paremmin tunnetuksi alueen oppimis- ja tutkimusympäristöt.

VASTUU: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK, Mikkelin yliopistokeskus MUC, Diakonia-ammattikorkeakoulu (Diak), LUKE, toisen asteen oppilaitokset Esedu, Samiedu, Spesia, STEP-koulutus, sekä Mikkelin kesäyliopisto.